Відокремлений структурний підрозділ «Березівське вище професійне училище Національного університету «Одеська політехніка»

Циклова комісія гуманітарних та соціально-економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виробничої
роботи
_____ Лариса ЯНЧЕНКО
28.08.2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

напрям підготовки **G Інженерія, виробництво та будівництво**

спеціальність **G 15Технології легкої промисловості**
(0723 Textiles (clothes, footwear and leather)

відділення **Швейне виробництво**

2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ» для здобувачів освіти за напрямом підготовки підготовки G Інженерія, виробництво та будівництво, спеціальністю G 15Технології легкої промисловості.

Розробники:

ГОНЧАРЕНКО Олена – голова циклової комісії гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, викладач вищої категорії, викладач української мови та літератури.

ВІРИЧ В'ячеслав – викладач

ГЕТМІЧЕНКО Алла - викладач вищої категорії

Робоча програма розглянута на засіданні циклової комісії гуманітарних та соціально-економічних дисциплін та рекомендована до використання

Протокол № 1 від 28.08.2025 року

Голова циклової комісії _____ Олена ГОНЧАРЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="4">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="4">денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4</td><td>Галузь знань /
Напрям підготовки
<u>G Інженерія, виробництво та будівництво</u></td><td colspan="4">Нормативна</td></tr>
<tr><td>Модулів – 4</td><td rowspan="5">Спеціальність:
<u>G 15Технології легкої промисловості</u></td><td colspan="4">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 4</td><td colspan="2">1-й</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td></td><td colspan="4">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин - 120</td><td>1-й</td><td>56</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="4">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Годин для денної форми навчання:
аудиторних – 64
самостійної роботи здобувачів освіти – 56</td><td rowspan="10">Освітньо-кваліфікаційний рівень:
<u>Фаховий молодший бакалавр зі швейних технологій</u></td><td>56</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="4">Практичні</td></tr>
<tr><td>8</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="4">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>56</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="4"></td></tr>
<tr><td colspan="4">Вид контролю: контрольне тестування, іспит</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на формування у здобувачів освіти наукового світогляду, формуванняісторичного мислення, а також світогляду відповідальних громадян та патріотів своєї держави. Курс включає в себе вивчення суспільно-політичних, соціально-економічних та культурнихпроцесів, які відбувалися на різних етапах розвитку українського народу та української державності. Отримані здобувачами освіти знання враховують сучасний стан та найбільш актуальнідосягнення історичної науки в дослідженні минулого українського суспільства.

Відповідно до Стандарту з підготовки фахових молодших бакалаврів, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України № 292 від 05.04.2022 р. за спеціальністю 182 Технології легкої промисловості та відповідно до затвердженого Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюються підготовка здобувачів вищої та фахової перед вищої освіти №266 від 29.04.2015 року (зі змінами) основними завданнями вивчення навчального циклу «Історія та культура України» є:

ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел .

ЗК8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлюватицінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталогорозвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягненнясуспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області.

Результати навчання

РН 6. Відшуковувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 16 год., практичні заняття(семінари) –32 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни

Історія України в обсязі, передбаченому програмою загальноосвітньої середньої школи.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Питання, що розглядаються представлені згідно з проблемно-хронологічним методом. Здобувачі освіти на основі раніше отриманих знань вивчають причинно-наслідкові зв'язки, сучасні актуальні концепції історичної науки. Здобувачі освіти мають можливість отримати досвід публічних виступів, дискусій.

3. Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Лекція 1. Вступ до курсу. Стародавня історія та культура на теренах України.

1. Предмет курсу «Історія та культура України», його сутність, завдання і структура. Історія такультурологія: межі і перетин двох гуманітарних наук.

2. Сучасні напрями історичних досліджень.

3. Етимологія і сутність поняття «культура». Культура як соціальне явище. Структура і типологіїкультур.

4. Поняття первісного суспільства, його світоглядні характеристики. Первісна культура наукраїнських землях.

Лекція 2. Княжа доба в історії та культурі України (IX перша – половина XIV ст.)

1. Східнослов'янські формації. Утворення Києво-Руської держави, основні теорії їїпоходження.

2. Реформи Володимира Великого та розбудова держави за Ярослава Мудрого.

3. Форма правління та основні структурні елементи політичної влади. Причини, сутність і наслідки роздробленості Києво-Руської держави.

4. Особливості та основні етапи розвитку культури Києво-Руської держави.

5. Політичний, економічний та культурний розвиток Галицько-Волинської держави.

Лекція 3. Історія та культура України литовсько-польської і козацької доби.

1. Литовсько-Руське князівство. Основні тенденції політичного та соціально-економічного розвитку українських земель у другій половині XIV–XVI ст.

2.Соціально-економічний та політичний розвиток українських земель у складі Речі Посполитої.Виникнення і формування українського козацтва як порубіжного суспільства.

3. Українська революція середини XVII ст.

4. Український Ренесанс XIV–XVI ст.

5. Культура України XIV–XVII ст. як синтез здобутків візантійської, західноєвропейської і тюркомовних культур.

Лекція 4. Україна в імперський період («довге XIX століття») кінець XVIII – початок XIX ст.

1. Соціально-економічний розвиток українських земель в Російській та Австрійській (Австро-Угорській) імперіях.

2.Українській національний рух у XIX ст.

3.Основні тенденції розвитку Української культури XIX ст. Освіта і наука.

4.Українська художня культура XIX ст.

Лекція 5. Українська революція 1917-1921 рр. Україна у міжвоєнний період (1920-1930 рр.).

1. Перша світова війна та ідеологія масових політичних партій як визначальні чинники розвиткуєвропейської політичної культури доби Новітньої історії.

2. Боротьба УНР, ЗУНР і Української Держави за відродження і збереження української державності (1917-1921 рр.).

3. Вплив революції на соціально-політичний, економічний і культурний розвиток Наддніпрянщини і Західної України протягом 1917-1921 рр.

4. Основні тенденції та суперечності політичних, економічних та соціокультурних процесів в українських землях у міжвоєнний період (1920-1930-ті рр.).

5. Формування тоталітарної політичної системи як головний результат більшовицької модернізації України.

Лекція 6. Український вимір Другої світової війни. Українське суспільство у 1945-1991 рр.

1. Український вимір Другої світової війни.

2. Пам'ять про Другу світову війну в сучасній Україні.

3. Українське суспільство в період пізнього сталінізму та десталінізації.

4. Українське суспільство у період кризи радянського ладу та спроб його реформування.

Лекція 7. Суспільно-політичний та культурний розвиток України у добу національно-державногосамовизначення (1991-2024)

1.Державотворчі процеси в Україні у 1990-х рр.

2. Суперечності політичного, соціально-економічного та культурного розвитку України наприкінці XX-на поч. XXI ст.

3. Революційний процес 2005-2014 рр.: причини, рушійні сили, наслідки.

4. Збройна боротьба України за незалежність 2014-2024 рр.

5. Соціокультурні проблеми становлення сучасної української ідентичності.

Лекція 8. Історія та культура Слобожанщини

1. Слобожанщина як історико-етнографічний та історико-географічний регіон. Географічні межі,склад населення, характер діалекту. Дослідники історії краю.

2. Археологічні культури на теренах Слобідської України. Заселення “Дикого Поля” у XVIIст.Походження назви “Слобожанщина”. Слобідська Україна за часів полкового устрою.

3. Традиційна народна культура населення Слобожанщини XVII- XXI ст.

4. Харків як центр освіти, науки та культури у XVIII-початку XX ст.

5. Роль Слобожанщини в політичному та культурному житті України радянського та пострадянського періодів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми дисципліни “Історія та культура України”				
Тема 1.1. Історія України та української культури	8	4		4
Тема 1.2 Київська Русь	9	4	1	4
Тема 1.3 Рання історія козацтва	8	4	1	3
Разом за змістовим модулем 1	25	12	2	11
Змістовий модуль 2.Українське державотворення				
Тема 2.1 Україна в складі імперій	8	4		4
Тема 2.2.Україна на початку XX ст.	9	4	1	4
Тема 2.3. Розвиток України в тоталітарних режимах	10	4	1	5
Тема 2.4. Соціально-економічні процеси	8	4		4
Разом за змістовим модулем 2	35	16	2	17
Змістовий модуль 3. Культурологічний підхід				
Тема 3.1. Культура і суспільство	8	4		4
Тема 3.2. Стародавня культура слов’ян	9	4	1	4
Тема 3.3. Культура Київської Русі	8	3	1	4
Тема 3.4. Культура Галицько-Волинського князівства	8	4		4
Разом за змістовим модулем 3	34	16	2	16
Змістовий модуль 4. Українська культура XVI-XX ст.				
Тема 4.1. Розвиток козацької доби	9	4	1	4
Тема 4.2. Національна культура XVII ст.	9	3	1	4
Тема 4.3. Українська культурна парадигма	8	4		4
Разом за змістовим модулем 4	26	12		12
Усього	120	56	8	56

5. Теми лекцій

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин усього
Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми дисципліни "Історія та культура України"	
Тема 1.1. Історія України та української культури	3
Тема 1.2 Київська Русь	4
Тема 1.3 Рання історія козацтва	3
Разом за змістовим модулем 1	12
Змістовий модуль 2.Українське державотворення	
Тема 2.1 Україна в складі імперій	4
Тема 2.2.Україна на початку XX ст.	4
Тема 2.3. Розвиток України в тоталітарних режимах	4
Тема 2.4. Соціально-економічні процеси	4
Разом за змістовим модулем 2	16
Змістовий модуль 3. Культурологічний підхід	
Тема 3.1. Культура і суспільство	3
Тема 3.2. Стародавня культура слов'ян	3
Тема 3.3. Культура Київської Русі	3
Тема 3.4. Культура Галицько-Волинського князівства	3
Разом за змістовим модулем 3	**12**
Змістовий модуль 4. Українська культура XVI-XX ст.	
Тема 4.1. Розвиток козацької доби	4
Тема 4.2. Національна культура XVII ст.	3
Тема 4.3. Українська культурна парадигма	3
Разом за змістовим модулем 4	10
Усього	48

6. Теми практичних занять

Семінар 1. Історія та культурологія в сучасній площині.
Семінар 2. Стародавня історія та культура на теренах України.
Семінар 3. Історія та культура княжої доби.
Семінар 4. Українське суспільство у XIV – середині XVII ст.
Семінар 5. Український Ренесанс. Культурне та життя у XIV – першій половині XVII ст.
Семінар 6. Українська козацька державність (друга половина XVII – XVIII ст.)
Семінар 7. Культура України Нового часу (друга половина XVII – XVIII ст.)
Семінар 8. Українське суспільство у «довгому» XIX столітті
Семінар 9. Українська культура XIX ст.
Семінар 10. Українська революція 1917-1921 рр.
Семінар 11. Україна у міжвоєнний період (1920-1930-ті рр.)
Семінар 12. Україна в роки Другої світової війни. Пам'ять про війну в сучасній Україні.

7. Теми лабораторних робіт

Не передбачені

8. Самостійна робота

Самостійна робота передбачає підготовку до семінарських занять, написання рефератів. Студенти можуть отримати консультації протягом усього семестру. Виступи на семінарських заняттях, підготовка письмових робіт є обов'язковими елементами отриманняпідсумкової оцінки за іспит

9. Методи навчання

Інформаційно-рецептивні, репродуктивні, проблемні, частково-пошукові.

10. Методи контролю

Усне опитування, тестове опитування, google-test, картки-завдання, залік.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Шкала оцінювання: національна

Оцінка за національною шкалою/ Nationalgrade	Шкала ЄКТС/ECTS grade	100-marks grade		Внутрішня шкала/Internal gradeofestimation
		Мінімальний бал/Minimummarks	Максимальний бал/ Maximummarks	
Диференційована шкала/Differentiatedgrade				
		97	100	12
		93	96	11
Відмінно/Excellent	A	90	92	10
Добре/Good	B	78	89	9
		71	77	8
Добре/Good	C	65	70	7
Задовільно/Satisfactory	D	58	64	6
Задовільно/Satisfactory		54	57	5
	E	50	53	4
		35	49	3
Незадовільно/Fail	Fx	18	34	2
Незадовільно/Fail	F	0	17	1
Не диференційована шкала/Undifferentiatedgrade				
Зараховано/Passed		50	100	Зараховано
Не зараховано/Fail		0	49	Не зараховано

12. Методичне забезпечення

- Державний стандарт з підготовки фахових молодших бакалаврів, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України № 292 від 05.04.2022 р. за спеціальністю 181 Харчові технології
- Робоча програма навчальної дисципліни;
- Навчальні підручники;

- Презентації, відеосюжети
- Контрольні завдання (тести) до занять.

13. Література та навчальні матеріали

Основна:

1.Букач В. М. Історія української культури. Посібник: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти. Одеса: ПНПУ, 2021. 120 с.

2.Гриценко О. А. Декомунізація в Україні як державна політика і як соціокультурне явище / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України; Інституткультурології НАМ України. – К, 2019. – 320 с.

3.Історія української культури: навчально-методичний посібник для підготовки до практичнихзанять та самостійної роботи студентів спеціальності 034 Культурологія освітнього ступенябакалавр / укладачі В. А. Дмитренко, В. І. Дмитренко. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. Ч.1 (від найдавніших часів до середини XVII століття). 136 с.

4.Павлова А. К. Історія української літератури : курс лекцій / А. К. Павлова, О. П. Калита; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 412 с.

5.Україна в історії Європи XIX — початку XXI ст.: історичні нариси / За ред. С. В. Віднянського. НАНУкраїни. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2020. – 814 с.

Додаткова:

1. Вирський Д. Річ Посполита про козаків (1560-і – початок 1650-х рр.) / НАН України. Інститутісторії України. Київ: Інститут історії України, 2021. 288 с.

2. Віднянський С., Мартинов А. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство / Відп.Ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023.

3. Головко В. В., Якубова Л. Д. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАНУкраїни, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 592 с.

4. Кульчицький С. В. Симон Петлюра: "Я вірю і певний, що Україна як держава буде!" / НАН України. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. – Київ:Парламентське вид-во, 2021. – 672 с. – (Політичні портрети)

5.Seminars inHistoryandCultureofUkraine: MethodologicalGuidelinesforEnglish-SpeakingStudents / ed. ByO.V.Haidamachuk, V.V.Malikov, M.M.Mishchenko, Y. K. Shyshkina. – Kharkiv : NTU «KhPI», 2021. –81 p

Інформаційні ресурси

http://izbornyk.org.ua/hrushrus/iur.htm
https://www.radiosvoboda.org/a/28807991.html
https://www.hroniky.com/news/view/9376-iak-zatverdzhuvaly-ukrainski-symvoly-u-1918-i-chomu-tse-vazhlyvo
https://wisecow.com.ua/%D1%96stor%D1%96ya-ukra%D1%97ni-xx-stol%D1%96ttya/

https://uinp.gov.ua/teksty